

vorit će sa svakim. I raspravljat će o svačemu. Koncedirat će ti mnogo, ako si joj se uspio nametnuti razlozima. U stanju je duhovne fluktuacije. Nije unaprijed, neopozivo i tvrdoglava, predisponirana, opredijeljena samo na jedno. Hoće da bude slobodna. Tijesto je, koje, očito, još nije dobilo svoga konačnog oblika. Čeka na ruku i na majstora. Moguće joj je uvijek pristupiti.

Nije današnja omladina ni bez ambicije. Njezin je materijalizam samo relativan. Nema ideala, jer ih ne poznaje. Pod naoko apatičnom površinom sakrivaju se, u mnogoj od tih mladih duša, snažne duševne energije: instinktivna potreba, da se afirmira i da bude velika i »aktivna«. Odatle u moderne omladine onaj njezin, tako tipični, titanski nemir; odatle i ono njezino, pasionarno i strastveno, tehničko i sportsko rekorderstvo; nesvijesno, neizdovoljeno i nestrpljivo pružanje ruku za veličinom i neumrlošću. Treba to samo ispravno kanalizirati. Treba mladiću ili djevojci dati perspektivu: otkriti joj nepoznati svijet prave, moralne, veličine. Možda će je on povući za sobom češće i brže, nego što i mislimo. Od Savla može u čas postati Pavao.

I dobrote je zapravo žedna današnja omladina. Stoga toliko i frazira o ljubavi. To je i vuče u bolesnu i neobuzdanu erotiku. Treba joj netko, tko je voli i koga će ona voljeti. Treba joj netko, tko će joj biti dobar. Fatalno je samo, što joj se nikada nije objavila ljubav i dobrota u svojoj pozitivnoj formi: visokoj, plemenitoj i čistoj. Nije se još namjerila na veliko srce. Nitko je još nije pravo zagrljio i stoplio. Nitko joj nije pristupio s prave strane. Nitko joj nije dao prilike, da se istinski ogrije i obveseli. Nitko je još nije razoružao superiornošću dobrohotnosti i praštanja. A dala bi se, možda, razoružati.

Naša je današnja omladina neuzorana ledina. Čeka na plug. I na onaj pastoralni. Čeka na apostole, ali prosvijetljene i velike u ljubavi i dobroti.

Mnogi su mladi ljudi i djevojke i u naše doba našli Boga i iza duga lutanja, i kroz mnoge bure. I usrećili su se. Za druge je to samo pitanje duhovne sreće. Hoće li se namjeriti na inteligentnu i plemenitu kršćansku dušu. Hoćemo li im umjeti pristupiti sa psihološkim taktom, sa razumijevanjem i dobrotom. U ispovijedi i drugdje! Šansi ima. Svako je od ova četiri, očito pozitivna, svojstva današnje omladine šansa. Velika šansa!

C.

ODOZGOR ILI ODOZDOL

(Protiv pastoralnog defetizma)

Nije to nikad logika pastoralne revnosti, kad svoj nerad i svoju neaktivnost pokrivamo tuđim neradom i tuđom neaktivnosti. Nije ni onda, kad se to kolorira ojađenošću, revoltom, protestom, povrijeđenoga idealizma. »Nema inicijative odozgor!« »Nitko da nas povede!« »Vežu ti ruke, i kad bi htio raditi. Bacaju ti klipove pod noge!« »Nitko te ne shvaća. Još ti se smiju i prave na tvoj račun dosjetke!« »Potpuno sam osamljen. Pomoći niotkud. Ni moralne ni materijalne!« »Ni da te pohvale. Ni dati barem priz-

naju dobru volju, polet, žrtve!« A bude sličnih jadikovki i odozgor. »S kim ćeš raditi! Svak se izvlači. Apatija na sve strane. Ja sam vojskovođa bez vojske. Gdje su mi ljudi?!«

Nije to nikada logika pastoralne revnosti. Premise mogu, donekle, i stajati. Ali konsekvencija je posve kriva. Ne računa s glavnim momentom.

Nije to ni samo momenat nadnaravne stvarnosti; i ako on u prvom redu i uvijek obezvrjeđuje takvo rezoniranje. Bog prije svega, — i bezuvjetno, — traži od apostola rad i žrtvu. I traži veliku vjeru. Ono, što o nama ovisi. Ono subjektivno. A to mu uvijek i možemo, i moramo dati. U tomu nas ne može nitko drugi prepriječiti. To ni o kom drugom ne ovisi. »Quid ad te? Tu me sequere!« (Iv. 21, 22). Radi ondje, gdje možeš! Ali radi čitavim srcem; najbolje i najviše, što možeš! Savjesno; s duhovnom ambicijom; neumorno i nesebično! Ostalo je u Božjim rukama. I prilike, i uspjesi. Ti za to ne odgovaraš. A uspjesi ne će izostati. Makar oni kasni. Makar oni nevidljivi. Makar oni više negativni. Ako ništa, prepriječit će, da ne bude još gore. A kad dođe njegovo vrijeme, Bog će učiniti svoje. »Non est Domino difficile salvare vel in multis vel in paucis!« (1. Kralj. 14, 6.; 1. Mak. 3, 18). »Alius est, qui seminat, et alius est, qui metit!« (Iv. 4, 37.). Razvrstat će Bog, na dan suda, šta je čije. Sa savršenom objektivnošću i točnošću.

I prirodni pastoralni realizam govori za tu, jedinu ispravnu, metodu. Nije crkveni organizam stroj, koji se ne može pomaknuti osim na jedno puce. To je živo tijelo, koje se kreće paralelnom vitalnošću svih udova. Inicijativa je u njemu uvijek kolektivna. Kreće li se u njemu makar jedno udo, ono još nije mrtvo. Radi li makar i samo jedan mišić, njegove su vitalne funkcije još u akciji, koliko, toliko; njegovo stanje nije još beznadno.

Tako je u fizičkom organizmu; tako je i u moralnom. Crkvi koristi i najsitnija lična inicijativa; i ona na najnižem nivou. A ako je puno tih inicijativa, onda je puno i akcije, i poriva. Crkvom tada struji život. Redi se. Stvara se. Evandeoska se istina afirmira. Duše se posvećuju. Širi se slava Božja. Možda ponešto i bez sistema, možda ponešto i bez koncentracije, ali se širi.

Stoput je i to bolje, nego da se spava i umire. Bolje da itko radi, nego nitko. Pastoralne su enegrije tu; one će se probiti; one će proključati, kad li tad li; ovako ili onako. Nitko se u Crkvi od njih više ne može potpuno izolirati, ni da hoće. Povlači ga za sobom struja. Djeluju na njega primjeri. Pred činjenicama padaju predrasude i prigovori. Uspjesi iznuđuju respekt u svim dušama dobre volje. Bude savjesti. Unose samopouzdanje i optimizam i u okolinu.

Neka nam manjkaju organizacione mogućnosti. Neka ne možemo primjenjivati svih pastoralnih metoda, koje bismo mi htjeli. Neka nas pomalo i smeta nepomičnost i kruti »realizam« drugih. Ali, dobro propovijedati, revno ispovijedati, čestito katehizirati, s razumjevanjem i ljubavlju pomagati dušama, to možemo svi; to nam nitko ne brani. Ne brani i ne može zabraniti. Može to uvijek i kapelan. Može to uvijek i župnik na zadnjem selu. Može to i svećenik u dijaspori. Može to i onaj bez velika talenta, i bez sredstava. A to je već puno; jako puno. I da svi to radimo, svaka bi župa bila živa župa, i svaka dijeceza živa dijeceza.

Nije to nikada logika pastoralne revnosti, kad se tužimo na druge, a ni sami ne radimo. Tužiti se, s pravom kritizirati, može samo onaj, koji radi. Ostavljati u polju žito, da gnjije, od protesta, što ga drugi neće da žanju, to je: biti, kao i oni, nekučnik i lijenčina. Apsurdan je idealizam, koji u ime tobožnje uvrijeđene ljubavi k idealima ostavlja ideale. Kritizirao ili ne kritizirao, tužio se ili ne tužio, pravi svećenički idealista uvijek i moli i radi.

Pastoralni defetizam, kojegod on bio forme, — defetizam neuspjeha, kao onaj Ilijin: »Tolle animam meam; neque enim melior sum quam patres mei!« (3. Kralj. 19, 4. sq.), ili defetizam osamljenosti, kao onaj makabejskih ratnika: »Nos autem pauci sumus!« (1. Mak. 9, 9), — nikada nije ni pozitivan ni opravdan. On je i protiv logike Evandjelja: »Nolite timere, pusillus grex!« (Luk. 12, 32.), i protiv tradicija apostolata: »Ego autem libentissime impendam, et superimesndar!« (2. Kor. 12, 15.).

Evandeoski je i apostolski, jedino, uvijek raditi i uvijek moliti. Evandeoski je i apostolski to više raditi, što drugi manje rade. Spasavati situaciju. Davati primjer. Raditi za dvojicu. »Opportune, importune!« (2. Tim. 4, 2.). S drugima ili sam. Shvaćen ili neshvaćen. Odozgor ili odozdol.

I apostol se je tužio na one, koji ne rade i koji traže samo sebe: »Omnes —, quae sua sunt, quaerunt!« (Filip. 2, 21.). I on je trpio od »krive braće« (2. Kor. 11, 26.; 2, 4.) i od njihove zavisti i ljubomornog pritiska: »Quidam autem e contentione — existimantes pressuram se suscitare vinculis meis (Filip. 1, 17.). Ali opet se je, do smrti, znojio, i trudio, i trčao, i borio: »Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi!« (2. Tim. 4, 7.). Ali opet je, sve oko sebe, poticao na veledušnost: »Qui parce seminat, parce et metet: et qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus et metet!« (2. Kor. 9, 6.).

Crkva je živa, — i bit će uvijek živa, — dok u njoj bude svećenika žive vjere i žive apostolske svijesti. Svećenika, koji se ničim ne daju ni razočarati ni pasivizirati. Ničim! Ni nemarom ni indolencijom braće!

I

NOVOST IZ KUMRANA

Dva desetljeća istraživanja

Točno prije 20 godina uvaženi židovski i američki arheolozi kupili su u Jerusalemu prve Kumranske rukopise od Betlehemskih Beduina. Kroz dva desetljeća što su otada protekla arheološki, izdavački, historijski, religioznopovijesni rad u svim je pravcima proširio problem »Kumrana«. Svim istraživanjima i tumačenjima u temelju uvijek moraju ležati tekstovi koju su podijeljeni na nekih dvadeset knjiga, nizova publikacija i znanstvenih časopisa i tako razdobljeni. (1)

Objelodanjen je samo ulomak pronadenih rukopisa! Možda će se ove godine pojaviti prvi svezak (od osam ili devet svezaka u četvrtini) s tekstovima izvanredno bogate špilje 4 u nizu Discoveries in the Jedaen Desert (Clarendon Press, London). Ne da se